

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки
України

від _____ 20__ року № _____

**Типовий перелік засобів навчання та обладнання
для навчальних кабінетів початкової школи**

1. Цей Типовий перелік визначає вимоги до засобів навчання та обладнання, якими повинні бути обладнані навчальні кабінети початкової школи закладів загальної середньої освіти державної та комунальної форм власності, з урахуванням вимог новітніх освітніх технологій і методів навчання у початковій школі.

Вимоги до комп'ютерного обладнання (у т.ч. флеш-накопичувачів, навушників, мережевого обладнання, модуля для зберігання планшетів та ноутбуків), яким комплектуються навчальні кабінети початкової школи, визначаються відповідно до Типового переліку комп'ютерного обладнання для закладів дошкільної, загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 02 листопада 2017 року № 1440, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 січня 2018 року за № 55/31507.

Вимоги до шкільних меблів визначаються відповідно до вимог санітарного законодавства та національних стандартів України ДСТУ 22046:2004 «Меблі для навчальних закладів. Загальні технічні умови», ГОСТ 11015-93 (ИСО 5970-79) «Столи учнівські. Типи і функціональні розміри».

2. У цьому Типовому переліку для характеристики кількісних показників вживаються скорочення, що мають такі значення:

Д – демонстраційний примірник (не менше одного на клас);

З – один примірник на заклад;

К – комплект на клас (на кожного учня);

Ф – комплект для фронтальної роботи (не менше ніж один примірник на двох учнів);

Г – комплект, необхідний для роботи в групах (один примірник на 5-6 учнів).

Кількість одиниць засобів навчання та обладнання, що входять до комплектів, визначається відповідно до середньої наповнюваності класу закладу загальної середньої освіти.

3. Оснащення навчального кабінету початкової школи повинно відповідати вимогам:

стандарту початкової освіти;

необхідності і достатності матеріального та методичного забезпечення освітнього процесу для повної реалізації освітніх та навчальних програм;

комплектності і модульності, що враховують реальні особливості закладів загальної середньої освіти та потреби учасників освітнього процесу;

відповідності вимогам санітарного законодавства, пожежній та електробезпеці, вимогам охорони здоров'я здобувачів освіти і охорони праці працівників закладів загальної середньої освіти;

універсальності – можливості застосування навчального обладнання для вирішення комплексу завдань у освітній і позаурочній діяльності, в різних освітніх галузях, з використанням різних методик навчання тощо;

забезпеченості ергономічного режиму роботи учасників освітнього процесу;

узгодженості спільного використання (змістового, функціонального, технологічного, програмного тощо).

4. Засоби навчання та обладнання (крім деяких витратних матеріалів), що поставляються та використовуються в освітньому процесі в початковій школі, повинні мати на момент поставки санітарний сертифікат або висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи, та/або технічний паспорт на виріб, та/або декларацію про відповідність вимогам технічних регламентів; бути укомплектованими інструкціями про використання та зберігання викладеними українською мовою, та обов'язковим методичним забезпеченням для різних видів робіт відповідно до навчальних програм початкової школи.

5. Засоби навчання та обладнання для навчальних кабінетів початкової школи повинні відповідати вимогам, наведеним у таблиці 1:

Таблиця 1

№	Найменування засобів	Кількість	Примітка
---	----------------------	-----------	----------

з/п	навчання та обладнання		
1.	Цифрове обладнання, відповідні витратні матеріали та електронні освітні ресурси		
	Інтерактивний проектор/інтерактивна панель/інтерактивна дошка/мультимедійна (сенсорна) дошка	Д	
	Телевізор Smart TV	Д	За потребою.
	Багатофункціональний пристрій (БФП) у складі принтера, сканера, копіра	Д	
	Витратні матеріали для БФП: - набір чорнила (чорне); - набір чорнила (кольорове); - папір багатофункціональний офісний А4		2 набори 2 набори 10 x 500
	Документ-камера	Д	
	Цифровий фотоапарат	Д	
	Електронні освітні ресурси, що відповідають вимогам та тематиці навчальних програм початкової школи	Д	Повинні мати відповідний гриф МОН.
2.	Пристосування		
	Дошка аудиторна магнітно-крейдова стаціонарна або магнітно-маркерна стаціонарна/мобільна	Д	За потребою.
	Дошка коркова	Д	
	Аксесуари та витратні матеріали до дошок: - набір маркерів з тримачем; - набір магнітів; - губка для витирання; - засіб для чищення дошки; - набір кольорової крейди		
	Магнітна дошка фліпчарт	Д	

	папір для фліпчарта		4 x 30
	Папір А3		1 x 500
	Папки для портфоліо учнів	К	
3.	Меблі		
	Стіл (парта) учнівський одномісний	К	В т. ч. з регульованою висотою.
	Стіл учительський		1
	Стілець учнівський	К	В т. ч. з регульованою висотою.
	Стілець для вчителя		1
	Відкриті шафи для зберігання засобів навчання	Д	За потребою, відповідно до площі приміщення.
	Контейнери для роздаткового матеріалу, у т.ч. для конструкторів	Д	За потребою.
	Шафи для зберігання особистих речей дитини/шафи для одягу/змінного взуття	К	
	Шафа для зберігання особистих речей вчителя		1
	Комп'ютерний стіл/стіл для принтера		1
	Мобільний стелаж		За потребою.
	Парта-конторка		За потребою.
	Стіл для роботи з конструктором/-ами		За потребою.
Мовно-літературна освітня галузь			
1.	Друковані засоби навчання		
	Комплект для навчання грамоти / письма (на магнітах):	Д	Для засобів навчання та обладнання для вивчення мов корінних народів, національних меншин – за потребою.
	- український алфавіт (друковані й рукописні літери, великі і малі);		
	- алфавіт мов корінних народів, національних меншин (друковані й рукописні літери, великі та малі);		

- зразки каліграфічного письма букв українського алфавіту та мов корінних народів, національних меншин (великих та малих) та їх з'єднань;		
- зразки з'єднань букв (нижнього, середнього, верхнього);		
- вимоги до правильної постави під час письма та користування письмовим приладдям;		
- флеш-картки		
Набори для навчання грамоти та читання:		
- каса букв та складів;	Д + Ф	
- набір графічного позначення мовних одиниць (звуки, склади, слова)	Д + К	
Набір таблиць:	Д	
- вправи для збільшення кута зору, поля читання;		
- вправи для формування навичок читання		
Набір таблиць до основних розділів граматичного матеріалу відповідно до програми з української мови, читання та мов корінних народів, національних меншин	Д	Для засобів навчання та обладнання для вивчення мов корінних народів, національних меншин – за потребою.
Набори (комплекти) сюжетних та предметних малюнків (для розвитку мовлення, словникові слова та їх написання, до казок) відповідно до вимог змісту програмового матеріалу (по класах)	Д + Ф	
Словники з української	Д + Ф	Для засобів навчання та

мови та мов корінних народів, національних меншин, в тому числі ілюстровані: - орфографічний; - тлумачний; - синонімів; - антонімів; - перекладний		обладнання для вивчення мов корінних народів, національних меншин – за потребою.
Бібліотечка дитячої літератури (дитяча художня література, дитячі енциклопедії, довідники, журнали, газети тощо)	Д	
Набір настільних розвивальних ігор: - мовне лото, доміно; - літературне лото, доміно; - ребуси, головоломки; - кубики для настільної гри з піктограмами	Д	
Мовно-літературна освітня галузь (іншомовна освіта)		
1. Друковані засоби навчання		
Набір таблиць (для мов, що вивчаються) на магнітах: - алфавіт; - транскрипційні знаки; - граматичні, до розділів граматичного матеріалу, передбаченого навчальною програмою початкової школи; - календар	Д	
Демонстраційний набір букв на магнітах (англійська, німецька, французька, іспанська тощо)	Д	
Каса букв та буквосполучень	Д + Ф	

	Набори тематичних, сюжетних, предметних малюнків (картинок), відповідно до тем навчальної програми початкової школи	Д	
	Словники перекладні, в тому числі ілюстровані	Г	
	Дитяча художня література іноземною мовою, що вивчається	Д	
	Карти: - географічна карта Європи; - географічна карта країни, мова якої вивчається	Д	
	Макети грошових купюр країн, мови яких вивчаються	Д	
	Настільні розвиваючі ігри (лото, доміно, кубики) мовою, що вивчається	Д + П	
	Комплекти для рольових ігор, іграшок, відповідно до тем навчальної програми початкової школи	Д + П	
Математична освітня галузь			
1.	Друковані засоби навчання		
	Набір таблиць (в тому числі магнітні, пазли): - зразки каліграфічного письма цифр та знаків; - ознаки, властивості, відношення предметів; - розташування у просторі й на площині; - лічба (кількісна, порядкова); - нумерація чисел, склад числа; - дії над числами,	Д	

взаємозв'язок дій над числами;		
- таблиця множення;		
- закони та властивості арифметичних дій;		
- математичні вирази;		
- рівняння;		
- геометричні фігури, геометричні тіла та їх властивості;		
- величини та їх одиниці;		
- задачі, типові задачі, опорні схеми;		
- до основних тем навчальної програми початкової школи;		
- набір, що відображає частину цілого в крузі;		
- набір для вивчення розряду числа, таблиця розрядів		
Набори карток (в тому числі на магнітах або ін.):		
- для лічби та усного рахунку від 0 до 100;	Д + К	
- склад числа;	Д + К	
- для математичних диктантів;	Ф	
- ілюстрації до типових задач;	Ф	
- демонстраційний набір знаків на магнітах;	Д	
- лічильний матеріал (набір Кюізенера, пластикові геометричні фігури тощо)	Д + Г	
Числова лінійка:	Д	Не менше 2 м, з можливістю кріплення карток і письма маркером.
- від 0 до 100 з набором карток до неї (десятками, одиницями, чисті);		

	- від 0 до 1000 з набором карток (сотнями, десятками, одиницями, чисті)		
	Квадрат сотенний (математичний куб)	Д	Не менше 10 см x 10 см.
	Комплекти роздаткові для: - лічби від 0 до 1000; - вивчення складу числа	К	Палички, фішки двосторонні.
	Настільні логіко-розвивальні ігри	Д	
	Математичне віяло (від 1 до 20)	К	
2. Інструменти			
	Контрольно-вимірювальні:		
	- метр навчальний з кольоровою шкалою;	Д	
	- метр дерев'яний з сантиметровим діленням;	Д	
	- трикутники (45°, 30° - 60°);	Д + К	
	- циркуль;	Д + К	
	- рулетка (на менше 1 м);	Д	
	- лінійка (не менше 15 см);	Д + К	
	- ваги математичні (математичний баланс);	Д	
	- математичне дзеркало	К	
3. Моделі			
	Набір геометричних моделей та фігур (дерев'яні / пластикові)	Д + Г	
	Модель демонстраційного механічного годинника (24 години, годинна, хвилинна, секундна стрілки)	Д	
	Модель-аплікація «Числова пряма»	Г	
	Модель механічного годинника (24 години, годинна, хвилинна, секундна стрілки) для учня	Г	

4.	Прилади і пристосування		
	Набірне / магнітне полотно	Д	
	Каса цифр та лічильного матеріалу на магнітному кріпленні (предметні картинки, геометричні фігури, у т. ч. що відображають кулю з вкладками)	Д	
	Контрольно-вимірювальні:		
	- терези демонстраційні з набором важків;	Д	
	- терези з набором важків;	Г	
	- набір годинників пісочних (1, 2, 5 хв.);	Г	
	- термометр;	Д	
	- спідометр;	Д	
	- набір мірного посуду (пластиковий)	Г	
	Математична магнітно-маркерна дошка	К	За потребою.
	Математичний планшет з набором цифр та математичних знаків	Г	
	Танграм	Г	
	Магнітний прилад "Частки та дроби"	Д + Г	
	Навчальний набір грошових знаків	Г	
	Абакус навчальний	Д	
	Бізіборд для вивчення математики	Д	
	Дидактичне приладдя (блоки Дьенеша, творчі ігри для вивчення цифр, арифметичні / числові / математичні штанги тощо)	Г	
	Набір настільних розвивальних ігор:		

	- шахи, шашки;		
	- маршрутні ігри;		
	- розрізні пазли / картинки;		
	- головоломки тощо		
Природнича освітня галузь			
1.	Друковані засоби навчання		
	Карти стінні:	Д	
	- фізичні (світу, півкуль, України, області);		
	- політична світу, адміністративно-територіальна України;		
	- тематичні (природні зони, корисні копалини, рослинний та тваринний світ, природо-заповідний фонд, історико-етнографічна, народні промисли) карти України		
	Комплекти таблиць:	Д	Відповідно до основних тем навчальної програми початкової школи.
	- Земля;		
	- Нежива природа;		
	- Жива природа;		
	- Система органів тіла людини;		
	- Охорона природи;		
	- Пори року;		
	- Праця людей		
	Календар природи	Д	
	Набори плакатів відповідно до тем навчального матеріалу, передбачених навчальною програмою початкової школи	Д	
	Контурні карти	К	
	Атласи	Г	
2.	Об'єкти натуральні		
	Гербарії:	Д	

- Дикорослі, культурні рослини;		
- Рослини природних зон України;		
- Лікарські, отруйні рослини;		
- Бур'яни;		
- Кора дерев		
Колекції:	Д	
- Гірські породи;		
- Корисні копалини та продукти їх переробки;		
- Насіння та плоди (овочевих, зернових, прядивних, плодово-ягідних, квітково-декоративних культур);		
- Розвиток комах;		
- Ґрунти;		
- Морське дно		
3. Моделі		
Модель, що відображає кругообіг води в природі	Д	
Скелет людини	Д	
Модель будови рослин	Д	
Модель тіла людини, розбірна пластикова	Д	
Модель-фартух, що відображає внутрішню будову тіла людини	Д	
Глобуси:	Д	
- Фізичний (0 від 300 мм);		
- Політичний;		
- Телурій;		
- Будова Землі		
4. Прилади і пристосування		
Термометр (зовнішній, кімнатний)	Д	

	Компас шкільний	Ф	
	Мікроскоп шкільний	Д	
	Лупа ручна шкільна	Ф	
	Банка пластикова з кришкою-лупою	Г	
	Секундомір	Д	
	Рулетка, шнур мірний (10 м)	Г	
	Магніт смуговий лабораторний	Ф	
	Гномон	Д	
	Мобільна метеостанція	Д	
	Опадомір	Д	
5.	Інвентар		
	Набір лабораторний демонстраційний (штатив, мірна склянка, лійка, набір фільтрів круглих, пінцет/зажим, мірний циліндр, піпетка, промивач, планшет для дослідних зразків)	Д	
	Лабораторний набір з вивчення явища магнетизму (для молодшого шкільного віку)	Г	
	Набір лабораторний (піпетки, планшет для дослідних зразків, чашка Петрі, посуд для зберігання дослідних зразків з кришкою, пробірки мірні з кришкою)	Г	
	Господарський (садовий інструмент, відро, лійка)	Ф	
Технологічна освітня галузь			
1.	Друковані засоби навчання		
	Таблиці загальних тем (організація робочого місця, правила безпеки на уроці, правила користування	Д	

	окремими інструментами, економне ставлення до використання матеріалів)		
	Набір таблиць відповідно до основних тем навчальної програми початкової школи	Д	
	Набір технологічних карт відповідно до основних тем навчальної програми початкової школи	Д	
	Альбоми демонстраційні та роздаткові відповідно до основних тем навчальної програми початкової школи	Д + Г	
2.	Об'єкти натуральні		
	Колекції відповідно до основних тем навчального матеріалу:	Д	
	- Породи деревини;		
	- Види тканин та ниток, зразки сировини для їх виготовлення;		
	- Види паперу;		
	- Витинанки;		
	- Писанки;		
	- Народні ремесла тощо		
3.	Прилади та приладдя		
	Посуд (столовий, чайний, кавовий, об'єкти сервірування)	З	
	Набір гачків для в'язання	Ф	
	Набори для вишивання / квілінгу / аплікації	Ф	
	Набір заготовок для писанок	Ф	
	Набори для колективної творчості (різні види)	Ф	
	Набори канцелярського приладдя	Ф	
	- олівці;		

	- кольоровий папір;		
	- фігурний дирокол;		
	- фігурні ножиці;		
	- клейовий пістолет		
4.	Інструменти		
	Конструктори для вивчення різних конструкцій та механізмів	Д + Ф	
	Набір інструментів, приладів та пристосувань для догляду за кімнатними рослинами	Г	
	Ігрові набори для конструювання з різними способами з'єднання деталей (від 50-ти елементів)	Г	
Інформатична освітня галузь			
1.	Друковані засоби навчання		
	Роздаткові планшети клавіатури паперові (картонні)	Ф	
	Дидактичний матеріал для моделювання алгоритмів	Ф	
2.	Моделі		
	Схеми / таблиці / картки про будову комп'ютера / муляж системного блоку	Д	
	Електронний варіант дидактичних ігор з цифрової грамотності	К	
Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь			
1.	Друковані засоби навчання		
	Комплекти таблиць:	Д	
	- Будова тіла людини;		
	- Здоров'я людини;		
	- Корисні і шкідливі звички;		
	- Фізична складова здоров'я;		

- Правильне харчування;		
- Здоровий спосіб життя;		
- Особиста гігієна школяра;		
- Соціальна складова здоров'я;		
- Безпека життєдіяльності;		
- Правила поведінки в природному, техногенному та соціальному оточенні;		
- Безпека на дорозі;		
- Небезпечні тварини;		
- Набір карток, що відображають емоції людини		
Аптечка медична	Д	
Килимок (дитячий каремат) або килимок-конструктор з пазлів для занять на вулиці	К	
М'які крісла-мішки	Д	
Модель, що відображує гігієну зубів	Д	
Ростомір	Д	
Модель світлофора, набір дорожніх знаків	Д	
Поле для гри Твістер	Д	
Світловідбивні жилети для дітей	К	
Масажні килимки, доріжки	Г	
Килим з дорожньою розміткою	Д	
Спортивний інвентар:		
- м'яч;	З	
- скакалка;	Г	
- обруч;		
- гімнастичні палиці		
Громадянська та історична освітня галузь		
1. Друковані засоби навчання		

	Символи держави	Д	
	Таблиці, плакати, календарі	Д	
	- до пам'ятних дат (подій) держави, традицій і свят народу;		
	- охорони природи і довкілля;		
	- портрети історичних осіб, політичних діячів, визначних постатей;		
	- ілюстрації історичних пам'ятників, архітектурних споруд, пам'яток культури, об'єктів культурно-історичної спадщини рідного краю, України;		
	- ілюстрації предметів народно-ужиткового побуту		
2.	Об'єкти натуральні		
	Предмети символіки українського народу	Д	
Мистецька освітня галузь			
1.	Друковані засоби навчання		
	Таблиці:	Д	
	- репродукції картин художників;		
	- зразки різних видів мистецтва;		
	- з кольорознавства;		
	- з основних тем навчальної програми початкової школи		
2.	Моделі та муляжі		
	Гіпсові фігури геометричних тіл	Д	
	Фігури людини і тварин з рухомими частинами (пластикові)	Д	
3.	Прилади та пристосування		

Акустична система	З	Активна, з інтерфейсом 3.5 mm (Mini-Jack) та кількістю каналів 2.0 і вище. Матеріал корпусу – крім ABS-пластику.
Фонотека творів для початкової школи	З	
Мікрофон	З	
Камертон	З	
Метроном механічний	З	
Набір магнітних нотних знаків	Д	
Ширма для лялькового театру	Д	
Набір ляльок, фігур та декорацій для лялькового театру:	Д	
- в національному одязі (різнонаціональна);		
- літературні та казкові персонажі;		
- ляльки-рукавички для лялькового театру;		
- маски казкових героїв та тварин		
Набір іграшок:	Д	Розмір не менше 20 см.
- тварини дикі та домашні (реалістичні);		
- іграшки - літературні персонажі		
4. Обладнання загального призначення		
Палітри та пензлики	К	
Мольберти	К	
Дошка з нотним станом (магнітна)	Д	
Підставка для натури	Д	
Стіл для малювання піском	Г	
Кінетичний пісок	Г	
Витратні матеріали для		Відповідно до потреб освітнього

	різних видів творчості (в т. ч. глина, фарби, альбоми для малювання тощо)		процесу.
5. Музичні інструменти			
	Дитячі музичні інструменти:	3	Відповідно до потреб освітнього процесу.
	- сопілка;		
	- ксилофон;		
	- металофон;		
	- трикутник;		
	- маракаси;		
	- трищітки;		
	- бубен;		
	- барабанчик;		
	- дзвіночки;		
	- свистульки;		
	- дерев'яні ложки;		
	- діатонічні дзвіночки;		
	- дитячі музичні пластикові трубки;		
	- акордеон;		
	- баян;		
	- фортепіано;		
	дитячий клавішний синтезатор		

**Генеральний директор директорату
дошкільної та шкільної освіти**

Андрій ОСМОЛОВСЬКИЙ